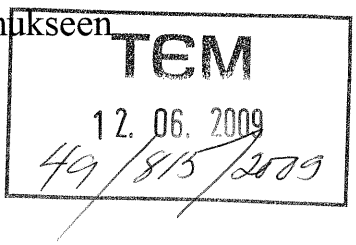
Lausunto liitettäväksi Fennovoima Oy:n periaatepäätöshakemukseen

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Eero, Anna, Lise-Lotte ja Jyrki Ikonen
Krakakandintie 144
07900, Loviisa

Viite: diaarinumero 49/ 815/ 2009

Yleistä:

Energia-asiantuntija, professori Mikko Kara, teki energiaselonteon Suomen energiakulutuksesta tuleviksi vuosikymmeniksi edellisen hallituksen kauppa- ja teollisuusministeri Mauri Pekkarisen toimeksiannosta. Selonteon johtopäätökset on todettavissa tämän päivän Suomessa - sähkö kulutus ei kasva aiempien ennusteiden mukaan - ydinvoiman lisärakentamiselle ei ole tarvetta. Energiayhtiöt ostavat sähköä ulkomailta ja myyvät sitä sähköpörssiin, koska se on taloudellisesti kannattavaa.
Jopa Energiateollisuus ry:n omien laskelmien mukaan vireillä olevat ydinvoimahankkeet tähtäävät sähkön vientiin ulkomaille, ei kotimaisen kysynnän täyttämiseen.
Onko Ruotsinpyhtään neitseellisessä saaristossa sijaitsevan elinympäristömme tuhoaminen eurooppalaista energiastrategiaa, jossa Loviisan seutu valjastetaan Euroopan ydinsähkön tuottajaksi ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituspaikaksi?
Miten puunjalostusteollisuuden alasajon myötä vähenevä uusiutuvan energian tuotanto, sekä ydinvoiman lisärakentaminen istuvat Euroopan Unionin tavoitteisiin Suomen 38% uusiutuvan energian osuudesta?
Olemmeko ajautumassa tilanteeseen, jossa jokin vakaan demokraattisen järjestelmän omaava maa (Suomi) valjastetaan Euroopan ydinsähkön tuottajaksi ja ydinjätehaudaksi, sivistyneiden jäsenmaiden tuottaessa sallittua uusiutuvaa tai sopimusten puitteissa neuvoteltua fossiilista energiaa?

Fennovoima Oy:n suurimman osuuden omistavan, Eonin lakimiehet ovat lukeneet Suomen ydinenergialain.
Ydinenergialakiin nojaten Fennovoima Oy edellyttää eduskunnan päättävän hankkeestaan ilman tarkempaa tietoa laitospaikkakunnasta, saati ydinreaktoreiden lukumäärästä tai niiden merta lämmittävästä tehosta.
Avaako eduskunnan Fennovoima -myönteinen päätös ovet myös ulkomaisen ydinjätteen tuonnille Suomeen, Fennovoima Oy:n myöhemmin valitsemalle laitospaikalle, jää nähtäväksi. Tilanne, jossa saksalaisen Eonin osuus tuotetusta ydinsähköstä myytäisiin sähköpörssiin, käytetyn ydinpolttoaineen jäädessä ydinenergialain mukaisesti Suomeen, olisi jo melko lähellä korkea-aktiivisen ydinjätteen tuontia maahamme.
Ydinenergialakiin vedoten Fennovoima Oy ei kerro käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitusratkaisuaan. Julkisuudessa, täyttääkseen periaatepäätökseen vaadittavan "yhteiskunnan kokonaisetu" - vaatimuksen, Fennovoima Oy olettaa, että sen käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituspaikka on Eurajoen Onkalo. Työ- ja elinkeinoministeriön yli-insinööri Jorma Aurelan mukaan em. oletus on Fennovoima Oy:n tulkinta asiasta.

Teollisuuden voiman ja Fortumin isännöimä Posiva on useaan kertaan julkisuudessa todennut, että Fennovoima Oy:n käytetylle ydinpolttoaineelle ei Eurajoen Onkalossa ole sijaa.
Posivan kirjallinen lausunto asiasta on luettavissa Työ- ja elinkeinoministeriön internet-sivuilta.
Myös STUK:n pääjohtajan, Jukka Laaksosen mukaan Fennovoima Oy:n on syytä tehdä oma loppusijoitusratkaisu suunnitellun laitospaikan yhteyteen.

Onko Fennovoima Oy:n tulevaisuuden suunnitelmissa aloittaa ydinsähköbisneksen ohella myös eurooppalaisen (esim. Eon:in) korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoitusbisnes valitun laitospaikan yhteyteen?

Fortumin Loviisa 1 ja 2 tehojen noston yhteydessä ympäristölupavirasto perusteli lupamääräyksiä näin: "Ydinvoimalaitos toimii peruskuormaa tuottavana lauhdutuslaitoksena. Tästä johtuu, että lämmenneen jäähdytysveden virtaama on suuri ja sen mukana mereen johdettava lämpöpäästö on huomattava. Jäähdytysvesi vaikuttaa merialueen virtauksiin, lämpötilaan ja jääpeitteeseen ja näiden seurauksena meren biologiseen tilaan sekä kalatalouteen. Vesiympäristöön kohdistuvien haittojen ehkäisemiseksi on tarpeen antaa määräyksiä jäähdytysveden määrästä, sen mukana mereen johdettavan energian määrästä sekä meriveden lämpötilasta." Lupamääräyksissä jäähdytysvedestä on kirjoitettu mm. näin: " Voimalaitoksen jäähdytysvettä saa johtaa mereen enintään noin 55 m3/s ja 1 800 milj. m3 vuodessa. Jäähdytysveden mukana voimalaitokselta mereen johdettava lämpömäärä saa olla enintään 60 000 terajoulea vuodessa." Ympäristölupaviraston sallima tehojen nosto lisäsi mereen johdettavaa hukkalämpömäärää n. 10% eli n.1,6 TWh. Tämäkin muutos on todettavissa mm. kalastajien saalispäiväkirjoissa.
Fennovoima Oy:n kaavailema 2500 MW ydinvoimalaitos lämmittäisi Loviisan seudun herkkää meriluontoa n. 33,9 TWh teholla. Vertauksena mainittakoon, että koko Suomen kaukolämpötuotanto on n. 32 TWh, pääkaupunkiseudun 11 TWh ja Helsingin 6 TWh.

Loviisan edustan vesialue on todettu vuosikymmenten paikallisen havainnoinnin seurauksena olevan erityisen herkkä lämpimän säteilypitoisen lauhdeveden vaikutuksille. Merenpohjan muodon, virtausten ja vallitsevien tuulien vuoksi nykyisten ydinvoimalaitosten purkama lauhdevesi sekoittuu huonosti avomeren vesimassaan. Lämmin vesi kulkeutuu useana virtauksena rantoja seuraten kohti Pernajaa ja Porvoota, voimistaen ravinnepitoisten rantavesien leväkukintoja ja muita negatiivisia vaikutuksia.

Usean asiantuntijan, mm. professori Sakari Kuikan, kiistaton mielipide on , ettei Loviisan seudulle voi rakentaa lisää merta lämmittävää energiatuotantoa. Jo nykyisten Hästholmenin ydinlaitosten vaikutukset lähialueen meriekosysteemiin ovat olleet tuhoisat. Muistettakoon, että kaksi kolmasosaa ydinvoimalaitoksessa vapautuvasta energiasta päästetään hyödyttömänä hukkalämpönä mereen. Fennovoima Oy:n ydinlaitos yli kolminkertaistaisi mereen johdettavan hukkalämpökuorman nykytilanteeseen verrattuna.

Yrittäjäperhe Ikosen lausunto:

Yhteistyömme Itä-Uudenmaan maakuntaliiton kanssa alkoi vuonna 1998 etsiessämme maakuntajohtaja Esa Halmeen kanssa yritystoimintaamme ja liikeideaamme soveltuvaa paikkaa maakunnan alueelta.
Muutimme Ruotsinpyhtään saaristoon loppusyksystä 2001. Veneveistämö-kutomorakennuksen suunnittelu oli aloitettu jo aiemmin Ruotsinpyhtään kunnan edustajien kanssa.
Hankkeemme täytti kunnan normit saariston kehittämiseksi. Kunnan rakennustarkastajan mukaan Ruotsinpyhtään kunnan saaristoalueelle soveltuu vain pienimuotoista, herkkää saaristoluontoa

häiritsemätöntä yritystoimintaa. Uudisrakennusten kattokaltevuuden, värin ja rakennuspaikan tuli noudattaa jo olemassa olevaa perinteistä, hyväksi havaittua rakennustapaa.
Haimme rakennushankkeellemme tukea Ruotsinpyhtään kunnanjohtajan, Risto Niemisen, suosituksesta.
Itä-Uudenmaan liiton maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö totesi 1.3 2002 veneveistämö-kutomo- hankkeen tavoite 2-ohjelma-asiakirjan mukaiseksi ja Itä-Uudenmaan liiton hallitus myönsi 8.4 2002 hankkeelle Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusta ja kansallista vastarahoitusta. Myönteisen tukipäätöksen myötä on hankkeemme, Ruotsinpyhtään kunnan, Itä-Uudenmaan maakuntaliiton, Suomen valtion sekä Euroopan Unionin siunaama.

Ruotsinpyhtään kunnan saaristoalueelle on lähivuosina muuttanut useita uusia asukkaita mm. perinteisten saaristoelinkeinojen harjoittajia sekä monta lapsiperhettä. Vanhoja taloja on kunnostettu ja uusia on rakennettu. Koulukyydeissä saaristosta kunnan kouluille Tesjoelle alkaa olla ahdasta. Vahterpään saaressa varttuu nykyisin 16 ala-aste ikäistä tai sitä nuorempaa lasta. Vuonna 2000 lapsia ja nuoria asui saaressa seitsemän. Voikin todeta, että Ruotsinpyhtään kunnan ja Itä-Uudenmaan maakuntaliiton yhteinen tavoite saariston elävöittämiseksi on toteutunut.

Loviisan seudun kuntien: Loviisan, Ruotsinpyhtään, Pernajan ja Liljendalin valtuustot ovat kesäkuussa 2008 tehneet päätöksen liittyä yhdeksi Loviisa -nimiseksi kaupungiksi 1.1.2010 lukien. Yhdistyvien kuntien kunnanjohtajat ja kunnanhallitusten puheenjohtajat ovat elokuussa 2008 allekirjoittaneet kuntien välisen yhdistymissopimuksen, jossa todetaan mm. "Maankäyttöpoliittiset tavoitteet ja strategiat hyväksyy uuden kunnan valtuusto järjestelytoimikunnan esittämien linjausten perusteella".
Vain yhdistyvän kunnan, syksyllä 2009 valittava, valtuusto voi ottaa huomioon koko uuden kunnan väestön toiveet ja päättää uuden kunnan etujen mukaisesti.

Ruotsinpyhtään kunnanhallituksen ja Itä-Uudenmaan maakuntahallituksen Fennovoima Oy:n kanssa tekemät kaavoitussopimukset ovat törkeässä ristiriidassa aiempien kehityslinjausten, kuntajakolain 33§ tavoitteiden sekä kuntien välisen yhdistymissopimuksen kanssa.
Tehdyt sopimukset loukkaavat myös maankäyttö- ja rakennuslain 28 §, 39 § ja 54 § sisältövaatimuksia, aiheuttaen alueen asukkaille ja yrittäjille kohtuutonta haittaa mm. yritysten, kiinteistöjen ja maapohjan jälleenmyyntiarvon romahduksen myötä. Kaavoituspäätösten tuoma epävarmuus johtaa hyvin käynnistyneen, Itä-Uudenmaan maakuntaliiton ja Ruotsinpyhtään kunnan aiempien kehityslinjausten mukaisen, myönteisen kehityksen pysähtymiseen kunnan saaristoalueella – johtaen pakkolunastuksiin ja elinvoimaisen saaristoidyllin muuttamisen elinkelvottomaksi suurteollisuus- ja ydinenergiatuotantoalueeksi ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituspaikaksi.

Ensimmäisessä tiedotustilaisuudessa Ruotsinpyhtään Tesjoella, 28.9 2007, Fennovoiman edustajat ilmoittivat, että kohdatessaan vastustusta he vetäytyvät ja suuntaavat katseensa muualle.
Lupaus ei toteutunut.
Saaristolaiset vaativat luonnonsuojelujärjestön edustajan läsnäoloa Fennovoiman järjestämään lobbaustilaisuuteen, joka pidettiin juuri ennen valtuuston YVA-kokousta.
Vaatimukseen ei suostuttu.
Ruotsinpyhtään kunnanvaltuusto hyväksyi syksyllä 2007, Fennovoiman aloitteesta, kunnan ruotsinkielisellä saaristoalueella ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arvioinnin tekemisen, saadakseen tutkittua tietoa myöhempien päätösten pohjaksi. Valitettavasti Fennovoima Oy:n YVA-seloste ei tarjoa kaivattua tutkittua tietoa, vaan valtuutetut tekivät päätöksensä pelkästään ydinvoimayhtiön lobbauksen perusteella.

Yhteenvetona Fennovoima Oy:n YVA-selosteesta voi todeta, että se on ylimalkainen ja pinnallinen. Sitä laadittaessa ei ole käytetty tutkittua tietoa, ei ole tehty uusia tutkimuksia, eikä pyritty todellisten vaikutusten arviointiin. Lähdeaineistoa ei ole vaivauduttu etsimään, ja itse seloste on roiskaistu kirjoituspöytätyönä kaukana kaavailluista laitospaikoista. Arviointiseloste on laadittu vain ja ainoastaan tavoitteena uuden ydinvoimalaitoksen rakentaminen neitseelliseen maaperään.
Näin suuret vaikutukset omaavan hankkeen ympäristövaikutusten arviointi on tehtävä huolellisesti, tarvittavat tutkimukset kiirehtimättä tehden, parhaita asiantuntijoita ja parasta lähdeaineistoa käyttäen, ottaen huomioon myös paikalliset asukkaat. On tyrmistyttävää huomata, että eri viranomaistahot, Työ- ja elinkeinoministeriö mukaan luettuna, ovat olleet valmiit hyväksymään Fennovoima Oy:n YVA-selosteen lähes sellaisenaan.

Fennovoima Oy on järjestänyt täsmälleen yhden tilaisuuden Ruotsinpyhtään saaristossa. Kokoustila oli varattu jo ennen kunnanvaltuuston YVA-äänestystä, ja se oli tarkoitettu vain suunniteltujen laitosalueiden maanomistajille. Paikalliseen nuorisoseuran taloon kokoontuivat kutsumattomina kuitenkin lähes kaikki alueen asukkaat. Yleisön joukossa ei ollut yhtään hankkeeseen myönteisesti suhtautuvaa henkilöä. Loput tilaisuuksista onkin järjestetty mahdollisimman kaukana saaristosta.

Alueen asukkaat ovat hyvin väsyneitä ja peloissaan. Huolen ja epävarmuuden aika alkoi jo syksyllä 2007, ja se jatkuu yhä.
Hyvin alkanut myönteinen kehitys saaristossa on pysähtynyt. Asukkaiden huoli omaisuudesta ja sukutilojen kohtalosta kalvaa mieltä. Fennovoima Oy:n viestintäjohtaja, Pasi Natri, on julkisuudessa todennut: alueen asukkaille ei hankkeesta koidu taloudellisia menetyksiä. Olemme toistuvasti kysyneet, mitä on lupauksen sisältö tarkoittaa? Onhan lastemme, sekä koti, että kasvuympäristö nyt uhattuina.
Emme ole saaneet huolestuneisiin kysymyksiimme vastausta.
Fennovoima Oy:n kaavaileman hankealueen maanomistajat ovat kieltäytyneet myymästä tai vuokraamasta omistamiaan maa-alueita. Olemme kysyneet Ruotsinpyhtään kunnanvaltuuston puheenjohtajalta, Asko Vilamaalta, mihin toimenpiteisiin hän on ryhtynyt turvatakseen asukkaiden oikeudet.
Emme ole saaneet kysymykseemme vastausta.
Olemme kysyneet myös kunnanvaltuuston puheenjohtajan toimista yritysten, kiinteistöjen ja maapohjan arvon alenemisen korvaamiseksi.
Tähänkään kysymykseen emme ole saaneet vastausta.

Fennovoima Oy:n himoitseman Gäddbergsön neitseellinen maaperä korostaa hankkeen mielettömyyttä.
Fennovoima Oy:n ydinvoimahankkeen negatiiviset ympäristövaikutukset korostuvat Ruotsinpyhtään ja Pernajan saaristoalueilla. Loviisan keskustaan tai Ruotsinpyhtään ruukkialueelle, jossa päätökset tehdään, eivät saariston ongelmat ulotu.

Koemme Fennovoima Oy:n hankkeen uhkaksi ja loukkaukseksi koko Ruotsinpyhtään saaristoa, sen luontoarvoja ja asukkaita kohtaan.
Olemme kaikin keinoin yrittäneet vedota Ruotsinpyhtään kunnan päättäjiin, sekä Fennovoima Oy:n edustajiin lastemme kasvuympäristön sekä elin- ja työympäristömme säilyttämiseksi nykyisenä elinkelpoisena saaristoidyllinä. Valitettavasti Ruotsinpyhtään kunnanvaltuustossa istuu vain yksi saariston edustaja.

Ei voi olla hyväksyttävää, että saksalaisessa omistuksessa oleva ydinenergiayhtiö kilpailuttaa ydinvoimalahankettaan talousvaikeuksilla kamppailevilla rannikkokunnilla ympäri maata.
Fennovoima Oy:n tavoitteena on lunastaa kuntien vähemmistöjen elinympäristöt, valtuustojen

näennäisdemokraattisilla enemmistöpäätöksillä ja pakkolunastuksilla, ydinenergiatuotantoalueiksi ja ydinjätteen loppusijoituspaikoiksi.
Ruotsinpyhtäällä kunnanvaltuusto kokoontuu yli 30:n kilometrin päässä hankealueesta, joka sijaitsee saaristossa, kunnan kielellisen vähemmistön elinympäristöstä.

Työ- ja elinkeinoministeriön periaatepäätöstä varten lähettämä lausuntopyyntö 1.1 2010 lakkautettavalle Ruotsinpyhtään kunnalle on kuntajakolain ja kuntien yhdistymissopimuksen vastainen.

Vetoamme Työ- ja elinkeinoministeriöön, valtioneuvostoon sekä eduskuntaan:

Elin- ja työympäristömme sekä lastemme kasvuympäristön muuttaminen elinkelvottomaksi suurteollisuus- ja ydinenergiatuotantoalueeksi ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituspaikaksi ei voi olla Suomen ja Loviisan seudun kokonaisedun mukaista.

Ruotsinpyhtään elinvoimaisessa saaristossa 12.6 2009

Anna Ikonen, 11v.
Eero Ikonen, 9v.
Lise-Lotte Ikonen
Jyrki Ikonen

Norwood veneveistämö - taidekutomo , Y-tunnus 1477591-5
Krakalandintie 144
07900 Loviisa
GSM 040 5065279
jyrki.ikonen@norwood.fi
www.norwood.fi